

Pedagogická komunikace

12. lekce: Paralingvistické projevy

Mgr. Kateřina Lojdová, Ph.D.
lojdova@ped.muni.cz

Paralingvistika

- ▶ se zabývá formální stránku řeči, tedy tím, jak je sdělení řečeno

Interpretujte:

- ▶ „Ty seš kamarád!“
- ▶ „Co to má být?“
- ▶ „Mohli byste se posunout?“

Paralingvistika se zabývá

- ▶ tím, co se při písemném přepisu z mluvené řeči ztrácí
- ▶ je to zejména:
 1. **Intenzita hlasového projevu** — jak hlasitě mluvčí hovoří a jak se intenzita jeho hlasového projevu mění v průběhu slovního sdělení.
 2. **Tónová výška hlasu** — jak vysoko či naopak nízko je položen hlas mluvčího. Nejde o to, zda mluví tenorem či basem, sopránem či altem, nýbrž o to, jaká je intonace jeho řeči a jak se intonace mění
 3. **Barva hlasu** — jak vypadá spektrální složení akustické formy projevu mluvčího
 4. **Délka projevu** — jak dlouho mluví ten, kdo se chopil slova

Paralingvistika se zabývá

5. **Rychlost projevu** — kolik slov bylo řečeno za minutu, jak se rychlost řeči mění během slovního sdělení, co se říkalo pomalu a co rychle
6. **Přestávky v projevu** – kdy a jak se dělají v řeči
7. **Akustická náplň přestávek** – v přestávce typu pauzy může být ticho či můžeme zaslechnout i nesrozumitelná zvuky
8. **Přesnost projevu** – v hovoru se mohou vyskytnout různé druhy chyb: při volbě slov, v syntaxi. Mluvčí se může zakoktávat, může něco vynechat, může část sdělení opakovat

K zamyšlení:

- ▶ Co říká barva hlasu?
- ▶ Co říká rychlost produkování slov?
- ▶ Co se sděluje odmlčením na rozhraní vět?
- ▶ Jak frázovat řeč?
- ▶ Co se říká bezobsažnými zvuky v přestávkách řeči?
- ▶ Co říkají pomlky uprostřed fonologických celků?